

**Відділ освіти, культури, молоді та спорту Козівської селищної ради
Комунальний заклад позашкільної освіти
Козівський будинок дитячої та юнацької творчості «Юність»
Козівської селищної ради**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**протокол засідання педагогічної
ради КЗПО Козівський БДЮТ «Юність»
29.08.2023 р. №1**

**Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку
декоративно-образотворчого мистецтва**

Початковий, основний та вищий рівні

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма реалізується в гуртку художньо-естетичного напряму образотворчого профілю та розрахована на дітей віком від 5 років.

Метою навчальної програми є формування компетентностей особистості у процесі опанування образотворчого мистецтва.

Основні завдання полягають у формуванні таких компетентностей:

пізнавальна – ознайомлення з поняттями та знаннями, які стосуються образотворчого та декоративно-ужиткового мистецтва;

практична – оволодіння навичками живопису, графіки, художнього конструювання, скульптури, декоративно-ужиткового мистецтва;

творча – формування творчих здібностей: спостережливості, відчуття масштабу, кольору та пропорцій, художньо-образного сприйняття побаченого та його відображення засобами мистецтва, варіативності та асоціативності;

соціальна – виховання дбайливого, шанобливого ставлення до народних традицій, національної свідомості, формування естетичного смаку.

Навчальна програма побудована концентричним способом, де процес навчання будується на повторному вивченні розділів і тем із розширенням та поглибленням змісту навчального матеріалу. Програма розрахована на такий навчальний час:

початковий рівень – 216 год. (6 год. на тиждень); основний рівень – 216 год. (6 год. на тиждень); вищий рівень – 216 год. (6 год. на тиждень).

Програма початкового рівня не вимагає підготовки. Групи початкового рівня доцільно формувати за віковим принципом, окремо об'єднуючи дітей дошкільного, молодшого і середнього шкільного віку, що дозволяє здійснювати диференціацію завдань кожної з тем програми. На цьому етапі вихованці знайомляться з художніми матеріалами та інструментами, на елементарному рівні опановують техніками зображення, отримують початкові знання з наочної і повітряної перспективи, кольорознавства, композиції.

Програма основного рівня передбачає підготовку за програмою початкового рівня. На цьому етапі діти поглиблюють знання про види і жанри образотворчого мистецтва, поширюють знання про техніки і матеріали, засвоюють прийоми роботи народних майстрів.

Програма вищого рівня розрахована на дітей, які оволоділи програмою основного рівня та мають бажання до поглибленого вивченні основ образотворчої грамоти. Програма передбачає поглиблення знань з академічного малюнка, живопису, композиції.

Навчальна програма становить собою цикл занять з образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, проведення виховних заходів, спрямованих на досягнення основної мети програми.

На заняттях передбачено створення художніх творів, різних за

тематикою, жанрами, видами та технікою виконання.

За цією програмою можуть проводитись заняття в групах індивідуального навчання, які організовуються відповідно до Положення про порядок організації індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (лист від 08.04.2016 р. № 1/11-4658) за редакцією Шкури Г.А., Биковського Т.В.

Програма є орієнтовною. Відповідно до організаційно-педагогічних умов гуртка, групи, творчого об'єднання, можуть бути внесені зміни.

**Початковий рівень, перший рік
навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ
ПЛАН**

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Графіка	6	20	26
3.	Живопис	18	48	66
4.	Скульптура	2	22	24
5.	Декоративно-прикладне мистецтво	10	38	48
6.	Художнє конструювання	2	34	36
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	12	12
8.	Підсумок	2	-	2
Разом		42	214	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік, правилами поведінки в колективі. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (26 год.)

Графіка як вид образотворчого мистецтва. Графічні засоби виразності (лінія, штрих, пляма, світлотінь, перспектива, тон). Графічні можливості матеріалів. Наочна перспектива. Особливості роботи з натури. Основні геометричні форми. Перспектива скорочення квадрата та кола. Світлотінь (початкові знання). Послідовність виконання ескізу і малюнка.

Практична частина. Вправи на відображення характерних виразних

можливостей ліній. Пленер: начерки з натури дерев, пейзажних мотивів (осінь, весна). Начерки з натури овочів та фруктів. Малювання квадрата та кола в різних положеннях.

3. Живопис (66 год.)

Живопис як вид образотворчого мистецтва. Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва. Повітряна перспектива. Асоціативне сприйняття кольору. Сприйняття багатства кольору. Відтінки. Кольорознавство. Холодні і теплі кольори. Натюрморт як жанр образотворчого мистецтва. Виразальні можливості образотворчих засобів живопису. Живописні техніки. Послідовність виконання ескізу і малюнка. Заповнення площини аркушу. Пропорції обличчя людини.

Практична частина. Замальовки з натури неба, дерев, трав та квітів. Етюди пейзажних мотивів. Пейзаж за уявою. Натюрморт у теплій гамі. Натюрморт у холодній гамі. Портрети героїв казки. Сюжетні композиції різної тематики.

4. Скульптура (24 год.)

Скульптура як вид образотворчого мистецтва. Аналіз об'єму та форми. Близькість натури до простої геометричної форми. Виразальні можливості пластичних матеріалів. Техніка ліплення пластиліном.

Практична частина. Ліплення фруктів та овочів.

5. Декоративно-прикладне мистецтво (48 год.)

Декоративно-прикладне мистецтво як вид образотворчого мистецтва. Види декорування тканини. Батик – традиційна техніка розпису тканини. Холодний батик. Матеріали, інструменти та техніка виконання.

Розпис на склі. Матеріали, інструменти та техніка виконання.

Витинанка

– традиційний вид народного мистецтва. Історія і сучасність. Класифікація. Засоби виконання.

Писанкарство. Види декорованих яєць. Матеріали. Історія. Традиції.

Колаж. Матеріали та техніка виконання.

Практична частина. Розпис тканини на рамі. Декоративна композиція (імітація вітражу). Вирізання сніжинки. Крапанка з 5 кольорів.

Панно-колаж на вільну тему.

6. Художнє конструювання (36 год.)

Техніка орігамі, традиції складання із паперу. Базові форми.

Практична частина. Іграшки-сувеніри. Новорічна листівка.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (12 год.)

Відвідування екскурсій. Участь у виставках, конкурсах і

фестивалях різних рівнів.

8. Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

Початковий рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	2	-	2
2.	Графіка	8	30	38
3.	Живопис	10	48	58
4.	Скульптура	2	24	26
5.	Декоративно-прикладне мистецтво	12	34	46
6.	Художнє конструювання	4	28	32
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	12	12
8.	Підсумок	2	-	2
Разом		40	176	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (2 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (34 год.)

Конструкція і різноманітність форм у природі. Повітряна перспектива графічними засобами. Виразальні можливості геометричних засобів (лінія, штрих, пляма та їх сполучення). Взаємозв'язок основної форми і частини. Цілісність форм. Закони композиції, організація площини. Світлотінь. Об'єм простих геометричних форм. Лінійна перспектива (елементарні знання).

Перспективні скорочення квадрата і кола в різних положеннях. Гризайль. Плакат як вид художньо-прикладної графіки. Виразальні можливості плями. Силует. Тоновий контраст. Статика, динаміка. Гратографія. Пластика ліній. Вікові особливості та пропорції обличчя та фігури людини.

Практична частина. Пленер: начерки з натури дерев, квітів, трав, листя. Пленер: пейзажні мотиви з елементами водного простору. Композиція з флористичними мотивами за пленерними матеріалами з використанням різних фактур і текстур. Натюрморт з предметів побуту в техніці «гризайль».

Плакат на тему екології. Сюжетна композиція на тему «У світі тварин». Начерки з натури людей різного віку.

3. Живопис (38 год.)

Використання набутих за літо матеріалів пленеру. Плановість за допомогою кольору. Повітряна перспектива. Нюанси кольору. Кольорове різноманіття зелених дерев і трав. Особливості зображення водного простору. Кольористий настрій. Оптичне і механічне змішування фарб. Складний колір. Відтінки за допомогою 3-4 кольорів. Створення тілесних кольорів. Виявлення композиційного центру за допомогою плями (силуету). Гама кольорів. Нюанси кольору, тону і форми. Емоційний вплив кольору. Використання знань, умінь та навичок, набутих протягом навчання.

Практична частина. Сюжетна композиція на тему літнього відпочинку.

Пленер: замальовки гілок, листя, трав і квітів, дерев різних порід. Пленер: етюди пейзажних мотивів з елементами водного простору. Груповий портрет людей різного віку. Сюжетна композиція на запропоновану тему. Натюрморт з натури з весняними квітами. Сюжетна композиція з використанням пленерних матеріалів.

4. Скульптура (6 год.)

Аналіз комбінованої форми. Каркасне ліплення. Метод наліплювання. Пластичні можливості глини і пластиліну.

Практична частина. Скульптура на каркасі (світ тварин).

5. Декоративно-прикладне мистецтво (46 год.)

Вільний розпис тканини. Історія і традиції техніки. Матеріали і техніки виконання. Розпис скляних новорічних іграшок. Особливості роботи на об'ємі. Технологія роботи глітером і контуром.

Мозаїка. Історія. Особливості техніки. Матеріали і техніка виконання.

Витинанка. Контрасти форми, маси, кольору. Стилізація. Аплікаційна витинанка.

Флористика. Особливості матеріалу. Послідовність виконання роботи. Писанкарство. Матеріали та інструменти. Техніка написання.

Практична частина. Розпис хустинки. Розпис скляної кулі. Композиція у техніці «мозаїка» (матеріал за вибором). Симетрична витинанка за традиційними мотивами. Сюжетна композиція на казкову тему. Багатокольорова крапанка в поєднанні з писанкою (за власними ескізами).

6. Художнє конструювання (10 год.)

Базові форми орігамі. Техніка складання. Особливості об'ємної пластики з картону.

Практична частина. Об'ємно-просторова композиція з елементів, складених з паперу. Підставка під писанку.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (6 год.)

Відвідування екскурсій. Участь у виставках, конкурсах і фестивалях різних рівнів. Оформлення студії до свят.

8. Підсумок (2 год.)

Підведення підсумків.

Основний рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема те	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Графіка	15	30	45
3.	Живопис	18	54	72
4.	Скульптура	3	6	9
5.	Декоративно-прикладне мистецтво	15	42	57
6.	Художнє конструювання	3	9	12
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	15	15
8.	Підсумок	3	-	3
Разом		60	156	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік.

Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (45 год.)

Конструкція і різноманітність форм. Особливості денного освітлення різної інтенсивності (сонячно, похмуро). Основні пропорції та особливості будови фігури людини. Вирзажальні можливості плям. Тоновий контраст. Поняття про гравюру. Види друку. Гравюра на картоні. Лінійна перспектива. Конструктивна побудова предметів округлої форми. Вибір точки зору. Штрих, види штрихів. Виразні можливості штриха.

Практична частина. Пленер: начерки з натури дерев, квітів, трав, листя (виявлення форми, конструкції, рішення об'єму за допомогою світлотіні). Начерки з натури людини, працюючої по господарству (пропорція, будова, рух). Друк естампів. Тематичний натюрморт у інтер'єрі.

3. Живопис (72 год.)

Кольорознавство. Спектральне коло. Форма та колір об'єктів природи. Нюанси зеленого кольору. Об'єм за допомогою кольору. Особливості передачі водного простору в різних станах. Особливості добового освітлення (колір, тон). Використання набутих на пленері матеріалів у студійній роботі. Плановість і колір. Штучне та денне освітлення. Світлотінь і колір. Тепла та холодна гама кольорів. Динаміка кольору. Тепло чи холодність одного кольору (залежність від оточення). Пропорції обличчя людини. Характерні особливості натури. Контрасти і нюанси кольору. Етнічні відмінності традиційного українського житла різних регіонів. Виділення композиційного центру розміром та ізоляцією.

Практична частина. Виготовлення наочних посібників з кольорознавства. Пленер: замальовки з натури дерев різних порід. Пленер: замальовки трав, квітів, листя. Пленер: етюди пейзажів з водним простором у різних станах освітлення з відображенням предметів. Пейзаж з використанням набутих матеріалів на пленері. Натюрморт з овочів та предметів побуту. Сюжетна композиція в теплій і холодній гамі. Автопортрет. Сюжетна композиція на тему традиційного українського побуту. Сюжетна композиція на вільну тему.

4. Скульптура (9 год.)

Виразні можливості матеріалу (гіпс) і особливості технології роботи. Форма, фактура і текстура в пластичному прояві.

Практична частина. Горщик для квітів, оздоблений гіпсовим декором.

5. Декоративно-прикладне мистецтво (57 год.)

Розпис тканини. Гарячий батик. Кракелюр. Історія карнавальних масок. Техніка «пап'є-маше». Декоративний український розпис.

Петриківський розпис. Елементи. Композиція. Кольоровий ряд. Композиційні особливості. Ритм. Розпис площини. Витинанка. Збірна композиція з витинанок різних видів. Особливості компоновки. Контраст ритмів. Контраст-нюанс кольору. Писанкарство. Регіональні відмінності писанок. Копіювання за вибором.

Практична частина. Розпис хустки. Виготовлення та оздоблення карнавальної маски. Вправи з техніки розпису. Декоративна композиція «килимок». Композиція-витинанка за традиційною символікою. Копіювання писанок різних регіонів України за вибором. Мальованка. Бісерка.

6. Художнє конструювання (12 год.)

Модульне орігамі. Прийоми складання об'ємних модулів.

Практична частина. Виготовлення кусудами за вибором.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (15 год.)

Екскурсія на виставки українського декоративного розпису. Участь у виставках, конкурсах і фестивалях різних рівнів.

8. Підсумок (3 год.)

Підведення підсумків.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Графіка	12	24	36
3.	Живопис	18	48	66
4.	Скульптура	3	9	12
5.	Декоративно-прикладне мистецтво	9	45	54
6.	Художнє конструювання	3	21	24
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	18	18
8.	Підсумок	3	-	3
Разом		51	165	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (36 год.)

Цілісність форми. Залежність конструкції і руху в об'єктах тваринного світу. Тональне розмаїття об'єктів природи. Виявлення форм і конструкції листя, квітів, трав, дерев. Лінії та повітряна перспектива при малюванні пейзажів. Плакат як вид прикладної графіки. Виразність поєднання фактури і рівних поверхонь. Особливості використання шрифту в плакаті. Високий друк. Ліногравюра. Виразальні можливості різноманітних ракурсів голови людини. Пропорції та конструктивні особливості фігури людини.

Практична частина. Пленер: начерки з натури звірів і птахів з конструктивною будовою. Пленер: начерки з натури листя, квітів, трав, дерев з виявленням форм і конструкції, з виявленням фактури і текстури. Пленер: замальовки пейзажів з деревами. Шрифтовий плакат. Естамп на задану тему. Ескізи голови та постаті людини в різних положеннях.

3. Живопис (66 год.)

Зелена гама кольорів (різноманіття зелені). Кольорове розмаїття окрасі у тварин. Виразальний зміст кольору. Колірна гармонія кожної пори року. Емоційність кольору. Особливості передачі настрою різних станів погоди. Рішення світлотіні за допомогою кольору. Особливості передачі штучного і денного освітлення. Ахроматичні кольори. Тональне рішення кольорового зображення. Гризайль. Виділення композиційного центру кольором. Передача контрасту холодними і теплими кольорами. Особливості передачі кольору шкіри людини. Використання знань, умінь та навичок, набутих протягом навчання.

Практична частина. Пленер: замальовки з натури листя, гілок, дерев. Пленер: етюди пейзажів з деревами. Замальовки птахів та звірів. Тематична композиція про річний цикл природи. Пейзажі з різним станом погоди. Натюрморт з предметами побуту. Натюрморт в інтер'єрі (гризайль). Портрет в історичному костюмі. Творча робота з використанням пленерних матеріалів.

4. Скульптура (12 год.)

Різновиди скульптури. Передача конструкції, рухів, фактури тварин. Пропорції, анатомія, конструктивні особливості фігури людини. Рельєф.

Практична частина. Ліплення тварин за начерками з натури. Багатофігурна сюжетна композиція у вигляді рельєфу за темою літературних творів.

5. Декоративно-прикладне мистецтво (54 год.)

Технологія виконання колажу різноманітних матеріалів. Різнманітність фактур матеріалів та їх сумісність. Регулярний і нерегулярний ритм. Елементи ритму. Стилзація природних елементів з використанням плернерних начерків і замальовок. Матеріали та технологія виконання друку на тканині. Декоративний петриківський розпис. Особливості композиційного устрою. Традиційний спосіб розпису (акварель плюс жовток). Витинанка. Стилзація. Силует. Емоційні можливості кольору. Технологія виконання симетричної сюжетної витинанки.

Писанкарство. Писанки Слобожанщини. Кольорова гама писанок. Особливості малюнку. Технологія виготовлення дряпанки.

Практична частина. Декоративна композиція в техніці «колаж». Ткана торбинка в техніці «набивка». Розпис дошки із забарвленим фоном. Симетрична сюжетна витинанка за темою народного фольклору. Виготовлення колекції писанок Слобожанщини за каталогом М. Сумцова (колективна робота). Виготовлення дряпанки за власним ескізом.

6. Художнє конструювання (24 год.)

Асиметричні модульні конструкції в техніці «орігамі». Прийоми складання і монтажу виробу. Карнавальний костюм зі «сміття». Традиції видатних карнавалів. Конструктивна будова костюма. Можливості матеріалів.

Практична частина. Конструкція з модулів. Виготовлення карнавального костюма до новорічного свята.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (18 год.)

Екскурсії до музеїв, виставкових залів. Участь у виставках, конкурсах і фестивалях.

8. Підсумок (3 год.)

Підведення підсумків.

Вищий рівень, перший рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3
2.	Графіка	18	51	69
3.	Живопис	12	33	45
4.	Скульптура	3	6	9
5.	Декоративно-прикладне	15	30	45

	мистецтво			
6.	Художнє конструювання	3	24	27
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	15	15
8.	Підсумок	3	-	3
Разом		57	159	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (69 год.)

Поняття про графічний аналіз зображення. Зображення емоцій графічними засобами. Основи академічного малюнка. Правила побудови фігур у просторі з використанням лінії горизонту, декількох точок сходу, перспективні скорочення фігур. Формування уявлення про світлотінь як засобу виявлення об'єму предметів. Закони лінійної і повітряної перспективи. Анатомічні та конструктивні особливості постаті людини. Виявлення особистих рис натури. Зображення емоцій графічними засобами. Конструктивні особливості тварин. Контрасти фактур і текстур у тваринному світі. Кольорова ліногравюра. Технологія виконання.

Практична частина. Графічний аналіз творів мистецтва за вибором. Натюрморт з геометричних фігур у різних положеннях на білому та сірому фоні. Вправи на передачу емоцій. Малювання шаржів. Начерки з натури птахів та звірів з виявленням фактур та текстур. Начерки з натури птахів та звірів з виявленням конструкції. Друк естампів.

3. Живопис (45 год.)

Багатоплановість у пейзажі. Повітряна перспектива засобами кольору. Копіювання роботи відомого майстра. Аналіз композиційного та кольорового рішення живописного твору. Формування знань про книгу. Ілюстрація й елементи оформлення книги. Закони кольорознавства. Засоби художньої виразності кольору. Колір у тваринному світі.

Практична частина. Пленер: замальовки з натури дерев. Пленер: етюди пейзажів з деревами. Копіювання пейзажу за вибором учня. Ілюстрації до творів українських письменників. Пленер: замальовки з натури тварин. Сюжетна композиція на тему життя тваринного світу.

4. Скульптура (9 год.)

Анатомічні та конструктивні особливості людської фігури.
Кругла скульптура. Технологія ліплення на каркасі.

Практична частина. Об'ємна композиція за мотивами українських пісень.

5. Декоративно-прикладне мистецтво (45 год.)

Особливості розпису вільних форм. Технологія роботи акриловими фарбами. Оздоблення декоративними контурами і деталями (стрази тощо).

Петриківський розпис. Традиції і елементи розпису (повторення). Особливості розпису об'ємних предметів. Декоративне оздоблення площини. Передача динамізму через асиметрію. Багатоскладова витинанка. Особливості техніки

«колаж». Матеріали для техніки «колаж». Технологія виготовлення. Виділення композиційного центру світлом. Засоби і прийоми виготовлення стародавньої писанки. Матеріали й інструменти. Техніка «глибоке травлення».

Практична частина. Розпис одягу. Розпис глечика, пляшки, вазона. Сюжетна витинанка. Сюжетна композиція на вільну тему. Писанки в техніці «глибоке травлення» (колективна робота).

6. Художнє конструювання (27 год.)

Комбінаторика. Декоративна трансформація поверхні паперу. Ритм. Комбінаторні елементи на основі природного аналогу. Походження масок. Традиції виготовлення новорічних масок у різних країнах. Різдвяні маски для вертепу на Україні. Особливості деформації картону.

Практична частина. Об'ємна композиція з комбінаторних елементів (тема за вибором). Традиційна маска для зимових свят.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (15 год.)

Екскурсії до музеїв, виставкових залів. Участь у виставках, конкурсах і фестивалях.

8. Підсумок (3 год.)

Підведення підсумків.

Вищий рівень, другий та наступні роки навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступ	3	-	3

2.	Графіка	18	30	48
3.	Живопис	18	42	60
4.	Скульптура	3	9	12
5.	Декоративно-прикладне мистецтво	21	51	72
6.	Художнє конструювання	3	3	6
7.	Екскурсії, конкурси, свята, виставки	-	12	12
8.	Підсумок	3	-	3
Разом		69	147	216

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. Вступ (3 год.)

Ознайомлення з планом роботи гуртка на навчальний рік. Організаційні питання. Правила поведінки в колективі. Інструменти та матеріали. Правила техніки безпеки на заняттях.

2. Графіка (48 год.)

Лінійна перспектива в міському пейзажі. Масштабність. Особливості перспективної будови висотних споруд. Гравюра по металу. Офорт, акватинта, «суха голка». Технологія виготовлення друкарської дошки. Технологія друку естампів. Портрет. Анатомічні й конструктивні особливості голови людини. Нахил голови. Ракурс $\frac{3}{4}$. Перспективне скорочення. Поетапність виконання малюнка з натури. Постать людини в різних положеннях. Силует, пластика, ритм. Емоції через пластику.

Практична частина. Пленер: начерки з натури пейзажу навколо палацу. Пленер: замальовки у центрі міста (вулиці, будівлі, люди, транспорт). Композиція за начерками з натури, набутими на пленері, та друк естампів. Портрет натурщика у ракурсі $\frac{3}{4}$. Начерки з натури людини, груп людей у русі.

3. Живопис (60 год.)

Провідні музеї світу і країни. Аналіз матеріалу для копіювання. Закони зображення об'єму кольором. Особливості передачі кольорового освітлення. Поняття про «контражур». Теорія кольорових тіней. Поняття про історичний жанр живопису. Творчість видатних майстрів жанру. Матеріали і техніка відповідно до творчого задуму. Фреска – вид монументального живопису. Матеріали і техніка виконання. Використання знань, умінь та навичок, набутих протягом навчання.

Практична частина. Копія роботи відомого художника за

вибором. Натюрморт з геометричних гіпсових фігур на білому фоні з різним освітленням. Натюрморт з геометричних гіпсових фігур на фоні спектральних кольорів. Натюрморт з квітів на фоні вікна. Сюжетна багатофігурна композиція за історичною тематикою. Сюжетна композиція на вільну тему. Підсумкова творча робота з використанням плерних матеріалів (живописна техніка за вибором учня).

4. Скульптура (12 год.)

Багатофігурна об'ємна композиція. Послідовність виконання каркасної скульптури. Важливість форми і деталей для розкриття творчого задуму. Передача емоцій через пластику.

Практична частина. Об'ємна каркасна багатофігурна композиція на тему народного фольклору.

5. Декоративно-прикладне мистецтво (72 год.)

Змішана техніка розпису тканини. Особливості і послідовність виконання. Витинанка. Гармонізація елементів за кольором, тоном, розміром. Міфічно-біблейський жанр образотворчого мистецтва. Видатні майстри жанру. Виразні можливості техніки колажу. Послідовність виконання роботи. Аранжування. Закони об'ємних композицій. Техніка виконання. Флористика.

Художні засоби техніки. Кольорова гама натуральних відтінків. Техніка виконання. Писанкарство. Традиції і регіональні особливості писанок. Абетка графічного малюнку та кольорів у писанках України.

Практична частина. Розпис сорочки чи сукні. Віконні витинанки на зимові свята. Сюжетна композиція в техніці «колаж» на біблейську тему. Новорічна композиція зі свічками. Площинна флористична композиція (натюрморт). Копіювання писанок, виготовлення і оформлення колекції писанок різних регіонів країни (колективна робота).

6. Художнє конструювання (6 год.)

Орігамі. Динамічні моделі.

Практична частина. Динамічні моделі.

7. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (12 год.)

Екскурсії до музеїв, виставкових залів. Участь у виставках, конкурсах і фестивалях. Оформлення експозиції своїх робіт.

8. Підсумок (3 год.)

Підведення підсумків.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- особливості виконання малюнків і декоративних композицій;
- елементарні положення повітряної, наочної і лінійної перспективи;
- поняття про конструктивну будову простих геометричних форм у просторі;
- будову тварини, людини, посилено передавати рух і вікові особливості;
- характеристики кольорів, кольорознавство;
- засоби відтворення об'єму за допомогою світлотіні (тоном і кольором) на відповідному рівні;
- назви і призначення матеріалів, інструментів, живописних, графічних і декоративно-прикладних технік;
- основні вимоги до композиційного зображення на площині;
- основні пропорції обличчя та фігури людини;
- особливості роботи художника-плакатиста;
- поняття про естамп, автопортрет, стиль, пап'є-маше, кракелюр, модуль, тематичний натюрморт, інтер'єр, гравюра, спектральне коло;
- поняття про жанри сюжетно-тематичної картини, колорит, ритм, вісь симетрії, плакат, фактуру, текстуру, стилізацію, гризайль;
- поняття про плакат, шрифт, набивка, рельєф, високий друк, ліногравюра,
- правила виконання начерків з натури;
- правила передавання денного і штучного освітлення;
- про види і жанри образотворчого мистецтва;
- профіль, анфас, рефлекс;
- техніки декоративно-прикладного мистецтва, їх коротку історію і техніку виконання (витинанка, писанка, батик, колаж);
- техніку безпеки при виконанні робіт.

Вихованці мають уміти:

- будувати простір за законами перспективи;
- виконувати елементарні ескізи, малюнки; начерки і замальовки з натури на пленері і у приміщенні;
- виконувати роботи у прикладних техніках (витинанка, писанкарство, холодний батик, колаж, орігамі);
- використовувати виразні можливості графічних засобів (лінії, плями);
- використовувати допоміжний матеріал і замальовки з натури у всіх видах образотворчої діяльності;
- використовувати в роботі основні інструменти і матеріали;
- володіти прийомами роботи фарбами, олівцями, м'якими

- графічними матеріалами;
- застосовувати шрифти в роботі над плакатом, поєднувати їх з елементами композиції;
- передавати будову простих геометричних фігур засобами лінійної перспективи;
- передавати денне і штучне освітлення, використовуючи контрасти світла і тіні (тепло-холодний, тональний);
- поетапно вести роботу (форескіз, ескіз, кольорові пошуки, робота в матеріалі, завершення і оформлення роботи).
- правила змішування основних кольорів;
- правильно визначати форми, пропорції і конструктивну будову зображувальних предметів.

ОРИЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ОБЛАДНАННЯ

№	Основне обладнання	Кількість
<i>Матеріали</i>		
1.	Фломастери	30 шт.
2.	Маркери	26 шт.
3.	Олівці графічні	40 шт.
4.	Олівці кольорові	60 шт.
5.	Олівці воскові	2 набори по 12 шт.
6.	Пастель масляна	4 набори по 24 шт.
7.	Крейда	3 коробки
8.	Пастель	2 коробки
9.	Фарби гуашові	125 мл – 24 шт.; 250 мл – 8 шт.; 1 л – 10 шт.
10.	Фарби акварельні	18 x 5 шт.
11.	Фарби акрилові	4 набори по 6 шт.
12.	Фарби олійні	40 шт. по 80 мл
13.	Типографська фарба	4 банки по 1 л
14.	Пластилін	4 набори по 12 шт.
15.	Полімерна пластика для ліплення	2 набори
16.	Кольоровий папір (різної якості)	за потребою
17.	Білий папір (різної якості)	за необхідністю
18.	Картон білий	за необхідністю
19.	Картон кольоровий	за необхідністю
20.	Серветки паперові	за необхідністю
21.	Тканини і хутро (різної якості)	в асортименті

22.	Нитки (різні)	за необхідністю
23.	Фарби (барвники) анілінові для батика	за необхідністю
24.	Лінолеум (40х60)	17 шт.
25.	Скло (30х40)	10 шт.
26.	Свічки парафінові та воскові	за необхідністю
27.	Віск	за необхідністю
28.	Сірники	10 коробок
29.	Лак ПФ, аніліновий	за необхідністю
30.	Розчинник	800 мілілітрів
31.	Дріт металевий різної товщини	в асортименті
32.	Засушені природні матеріали	в асортименті
33.	Ганчірки	в асортименті
34.	Газети	за необхідністю
35.	Гіпс	5 кг
36.	Сіль	2 кг
37.	Борошно	2 кг
38.	Туш (чорна)	250 мл
<i>Пристосування</i>		
1.	Дошка магнітна	1 шт.
2.	Мольберти	17 шт.
3.	Планшети	17 шт.
4.	Електроплитка	1 шт.
5.	Праска	2 шт.
6.	Блендер	1 шт.
7.	Магнітола	1 шт.
8.	Тепловентилятор електричний	4 шт.
9.	Духовка електрична	1 шт.
10.	Склянки для води	17 шт.
11.	Палітра пластмасова	17 шт.
12.	Рамки різних розмірів (дерев'яні)	30 шт.
13.	Кювети	10 шт.
14.	Ємність (розкатка)	3 шт.
15.	Валики гумові	10 шт.
16.	Гіпсові фігури геометричних тіл (куб, куля, циліндр, конус, призма)	1 комплект

17.	Тканини для драпірування	в асортименті
18.	Гіпсові частини обличчя	1 комплект
19.	Предмети побуту (глечики, горщики, тарелі, чашки, чайник, самовар)	20 шт.
20.	Муляжі (овочі, фрукти)	20 шт.
21.	Офортний станок	1 шт.
22.	УБДН (станок)	1 шт.
<i>Інструменти</i>		
1.	Ножиці побутові	20 пар
2.	Ножиці манікюрні	20 пар
3.	Голки швейні	1 набір
4.	Різаки по лінолеуму	15 шт.
5.	Лінійки металеві 9300 мм, 40 мм, 500 мм, 1000 мм	2 набори
6.	Шило	1 шт.
7.	Кусачки	1 шт.
8.	Плоскогубці	1 шт.
9.	Молоток	1 шт.
10.	Лінійки, трикутники пластикові	10 шт.
11.	Пензлі різних розмірів (для малювання)	30 шт.
12.	Пензлі для клею	20 шт.
13.	Валики поролонові	20 шт.
14.	Ножі канцелярські	10 шт.
15.	Стиплер будівельний	1 шт.
16.	Стиплер канцелярський	3 шт.
17.	Скляні трубочки для батика	20 шт.
18.	Гумки	20 шт.
19.	Пробійники різної форми	20 шт.
20.	Писачки	20 шт.
21.	Стеки	30 шт.
22.	Круглі надфілі	20 шт.
<i>Таблиці, плакати</i>		
1.	Таблиці з кольорознавства	1 комплект
2.	Таблиці зі схемами і азбукою орігамі	1 комплект
3.	Таблиці, друковані листи, книги з образотворчого	в асортименті

	мистецтва	
4.	Листівки з різних тем програми навчання	
5.	Методичний фонд із кращих робіт студійців	

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. Посіб. для студ. пед. ін-тів / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. Є. Станкевич. – Л.: Світ, 1992. – 272 с.
2. Афанасьєва Л. В. З історії українського мистецтва: навч. посіб. для студ. вищ. мист. закл. освіти України і вчителів шкіл різного типу / Л.В. Афанасьєва, В.В. Гудзь, В.М. Олександров та ін. – Мелітополь: Аквілон, 2000. – 180 с.
3. Базанова М. Д. Пленэр. Учебная практика в художественном училище: уч. пособ. для худож.-промышл. училищ / М.Д. Базанова. – М.: Изобр. искусство, 1994. – 159 с.
4. Беда Г. В. Основы изобразительной грамоты / Г.В. Беда. – М.: Просвещение, 1989. – 192 с.
5. Богатеева З. А. Чудесные поделки из бумаги : кн. для воспитателей дет. сада и родителей / З.А. Богатеева. – М.: Просвещение, 1992. – 208 с.
6. Бутник-Сиверский Б. С. Народные украинские рисунки / Б.С. Бутник- Сиверский. М.: Сов. художник, 1985.
7. Виноградова Г. Г. Уроки рисования с натуры в общеобразовательной школе: пособ. для учителей. – М.: Просвещение, 1980. – 144 с.
8. Волков И. П. Художественная студия в школе: кн. для учителя: из опыта работы / И. П. Волков. – М.: Просвещение, 1993. – 128 с.
9. Выготский Л. С. Психология искусства / Л. С. Выготский, В. В. Иванов, А. Н. Леонтьев. – М.: Искусство, 1986. – 573 с.
10. Вийранд Тийу. Молодежи об искусстве / Т. Вийранд. – Таллинн: Кунст, 1990. – 208 с.
11. Волкотруб І. Т. Основи художественного конструювання / І.Т. Волкотруб. – К.: Высш. шк., 1982.
12. Гнедич П. П. История искусства с древнейших времён / П.П. Гнедич. – СПб.: А.Ф. Маркс, 1885. – 506 с.
13. Зеленченко Т. Б. Українські народні свята / Т.Б. Зеленченко. – Х.: Досуг, 1997.
14. Изобразительное искусство в школе: сб. материалов и док. / сост. Г.Г. Виноградова. – М.: Просвещение, 1990. – 318 с.
15. Коликина В. И. Методика организации уроков коллективного

творчества. Планы и сценарии уроков изобразительного искусства. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002.

16. Костерин Н. П. Учебное рисование: учеб. пособ. для уч-ся педагог. училищ по специальностям № 2002 и 2010 / Н. П. Костерин. – М.: Просвещение, 1984.

17. Краткий словарь терминов изобразительного искусства / под ред. Г.Г. Обухова. – М.: Сов. художник, 1961. – 190 с.

18. Кузин В.С. Рисунок: наброски и зарисовки: учеб. Пособ. / В.С. Кузин. – М.: Академия, 2004. – 232 с.

19. Кузин В.С. Психология живописи : учеб. пособ. / В.С. Кузин. – 4-е изд., испр. – М.: ОНИКС, 2005. – 304 с.

20. Кулебакин Г. И. Рисунок и основы композиции: учеб. Пособ. для ПТУ / Г.И. Кулебакин. – 2-е изд., испр. и доп. - М.: Высш. шк., 1983. – 127 с.

21. Левин С. Д. Ваш ребёнок рисует / С.Д. Левин. – М.: 1979. – 270 с.

22. Легенький Ю. Г. Від ремесла до творчості: зб. / упоряд. Ю. Г. Легенький. – К.: Час, 1990. – 152 с.

23. Мистецтво України: біогр. довід. / А.В.Кудрицький, М.Г. Лабінський. – К.:

«Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 1997. – 700 с.

24. Никитин Б.П. Ступеньки творчества или развивающие игры / Б.П. Никитин.

– Изд. 3-е доп. – М.: Просвещение, 1989.

25. Прете М.К.,

Капальдо А.

Творчество и

выражение / М.К.

Прете, А. Капальдо ;пер. с итал. А.Б. Махова. – М.: Сов. художник, 1985. –Ч. 2. – 166 с.

26. Программно-методические материалы: Изобразительное искусство. Начальная школа / сост. В. С. Кузин, В. И. Сиротин. – М.: ДРОФА, 1999.

27. Семенченко П. А. Основы шрифтовой графики / П.А. Семенченко. – Минск: Высш. шк., 1982.

28. Смирнов С. И. Шрифт в наглядной агитации: учеб. – 3-е изд. / С.И. Смирнов. – М. 6 «Плакат», 1990,– 192 с.

29. Соколов А. В. Посмотри, подумай и ответь. Проверка знаний по изобразительному искусству: из опыта работы / А. В. Соколов. – М.: Просвещение, 1991. – 64 с.

30. Терентьев А. Е. Рисунок в педагогической практике учителя изобразительного искусства / А.Е. Терентьев. – М., 1981.

31. Трофимова М. В. И учёба, и игра: изобразит искусство: поп. пособ.

для родителей и педагогов / М.В. Трофимова, Т.И. Тарабарина. – Ярославль: Акад. развития, 1997. – 240 с.

32. Урсу Н. Знакомьтесь, оригами / Н. Урсу. – Каунас: Швиеса, 1991.

33. Шиденко В. А., Ааронський Ф. І. // Мистецтво України: енцикл. в п'яти т. – Т. 1. – К., 1995.

34. Шорохов Е. В. Композиция: уч. для худож.-граф. фак. пед. ин-тов / Е. В. Шорохов. - Изд. 2-е, перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1986.

35. Школа изобразительного искусства : в 10-ти вып.. Вып. 1. – 3-е изд., испр. и доп. – М.: Изобр. искусство, 1986. – 176 с.

36. Щипанов А. С. Юным любителям кисти и резца: кн. для уч-ся старших классов / А.С. Щипанов. – 2-е изд., доп. и перераб. – М.: Просвещение, 1981. – 416 с.